

اصول قانون اساسی

در تونظرات شورای نگهبان

عنوان

اصل یکصد و سی و پنجم

شماره مسلسل: ۱۳۹۴۰۱۱۶

تاریخ: ۱۳۹۴/۶/۱

پژوهشکده شورای نگهبان

شناسنامه

عنوان:

اصول قانون اساسی در پرتو نظرات شورای نگهبان

اصل یکصد و سی و پنجم

تدوین:

محمد صالحی

ناظر علمی:

کاظم کوهی

گروه تدوین نظرات و مبانی آراء شورای نگهبان

شماره مسلسل: ۱۳۹۴۰۱۱۶

تاریخ انتشار: ۱۳۹۴/۶/۱

پژوهشکده شورای نگهبان

فهرست مطالب

- ۲..... اصل یکصد و سی و پنجم.....
- ۲..... ۱- نظرات شورای نگهبان در خصوص مصوبات مجلس شورای اسلامی.....
- ۱-۱- طرح عدم لزوم اجرای مفاد ماده ۱۴۵ آیین‌نامه داخلی در آغاز
- ۲..... دوره سوم مجلس.....
- ۲-۱- طرح اصلاح موادی از قانون آیین‌نامه داخلی مجلس شورای
- ۲..... اسلامی.....
- ۲- نظرات شورای نگهبان در خصوص اساسنامه‌های مصوب هیئت
- وزیران..... ۴.....
- ۳- نظرات تفسیری و مشورتی شورای نگهبان..... ۴.....
- ۱-۳- استفسار رئیس جمهور..... ۴.....
- ۲-۳- استفسار نخست‌وزیر..... ۵.....
- ۳-۳- استفسار رئیس مجلس شورای اسلامی..... ۵.....
- ۴-۳- نظریه مشورتی شورای نگهبان..... ۷.....
- ۵-۳- استفسار معاون اول رئیس جمهور..... ۸.....
- ۶-۳- استفسار معاون اول رئیس جمهور..... ۱۱.....
- ۷-۳- استفسار رئیس مجلس شورای اسلامی..... ۱۲.....
- ۸-۳- استفسار یکی از حقوقدانان شورای نگهبان..... ۱۴.....
- ۴- نظرات شورای نگهبان در پاسخ به استعلامات اشخاص حقیقی و حقوقی..... ۱۶.....
- ۵- تذکرات ارشادی و قانونی شورای نگهبان..... ۱۶.....

اصل یکصد و سی و پنجم

مصوب ۱۳۶۸: وزرا تا زمانی که عزل نشده‌اند و یا بر اثر استیضاح یا درخواست رأی اعتماد، مجلس به آنها رأی عدم اعتماد نداده است در سِمَت خود باقی می‌مانند. استعفای هیئت وزیران یا هر یک از آنان به رئیس جمهور تسلیم می‌شود و هیئت وزیران تا تعیین دولت جدید به وظایف خود ادامه خواهند داد. رئیس جمهور می‌تواند برای وزارتخانه‌هایی که وزیر ندارند حداکثر برای مدت سه ماه سرپرست تعیین نماید.

اصل سابق (مصوب ۱۳۵۸): نخست‌وزیر تا زمانی که مورد اعتماد مجلس است در سِمَت خود باقی می‌ماند. استعفای دولت به رئیس جمهور تسلیم می‌شود و تا تعیین دولت جدید، نخست‌وزیر به وظایف خود ادامه می‌دهد.

۱- نظرات شورای نگهبان در خصوص مصوبات مجلس شورای اسلامی

۱-۱- نظر شماره ۲۱۵۰ مورخ ۱۳۶۷/۴/۲۲ شورای نگهبان در خصوص طرح عدم لزوم اجرای مفاد ماده ۱۴۵ آیین‌نامه داخلی در آغاز دوره سوم مجلس مصوب ۱۳۶۷/۴/۲۲ مجلس شورای اسلامی:

۱-۱-۱- ماده واحده به لحاظ اینکه به هیئت دولت اجازه می‌دهد بدون اخذ رأی اعتماد از مجلس سوم به کار خود ادامه دهد، خلاف اصل ۱۳۵ قانون اساسی است.^(۱)

۲-۱- نظر شماره ۲۸۹۴۹/۳۰/۸۷ مورخ ۱۳۸۷/۸/۹ شورای نگهبان در خصوص طرح اصلاح موادی از قانون آیین‌نامه داخلی مجلس شورای اسلامی مصوب

۱. ماده واحده- مفاد ماده (۱۴۵) آیین‌نامه داخلی مجلس شورای اسلامی برای آغاز دوره سوم مجلس شورای اسلامی لازم‌الاجراء نمی‌باشد.

با عنایت به اظهار نظر شماره ۲۱۵۰ مورخ ۱۳۶۷/۴/۲۲ شورای نگهبان نسبت به این مصوبه و با توجه به اصرار مجلس بر مصوبه خویش، این مصوبه به مجمع تشخیص مصلحت نظام ارجاع شد.

مصوبه مورخ ۱۳۶۷/۴/۲۸ مجمع تشخیص مصلحت نظام:

طرح «عدم لزوم اجرای مفاد ماده (۱۴۵) آیین‌نامه داخلی مجلس در آغاز دوره سوم مجلس شورای اسلامی» مصوب جلسه ۱۳۶۷/۴/۲۱ مجلس که از نظر شورای محترم نگهبان مغایر با اصل ۱۳۵ قانون اساسی شناخته شده بود، در جلسه مورخ ۱۳۶۷/۴/۲۸ مجمع تشخیص مصلحت نظام اسلامی پس از بحث‌ها و مذاکرات کافی به رأی گذاشته شد که از تعداد آراء لازم برای تصویب برخوردار نگردید.

۱۳۸۷/۷/۲۱ مجلس شورای اسلامی:

۱-۲-۱- ماده (۲۴) موضوع ماده (۱۹۵)،^(۱) علاوه بر ایرادات قبلی در رابطه با اصل ۸۹ قانون اساسی به لحاظ اینکه قانع نشدن را به منزله رأی عدم اعتماد دانسته، مغایر اصول ۸۹ و ۱۳۵ قانون اساسی است.

۱-۲-۲- ماده (۲۶) موضوع تبصره (۱) و تبصره (۲) ماده (۱۹۹)،^(۲) مبنیاً بر ایرادات

۱. ماده ۲۴- ماده (۱۹۵) به شرح ذیل اصلاح می‌شود:

ماده ۱۹۵- چنانچه در هر دوره مجلس، پاسخ‌های هر وزیر به سؤالات نمایندگان سه بار به تشخیص اکثریت مجلس قانع‌کننده نباشد، رأی سوم مجلس بر اساس اصل یکصد و سی و پنجم (۱۳۵) قانون اساسی به منزله رأی عدم اعتماد خواهد بود و رئیس جمهور موظف است در موعد مقرر نسبت به معرفی وزیر جدید اقدام نماید.

مصوبه اصلاحی (نهایی) مورخ ۱۳۸۷/۸/۲۲ مجلس به منظور رفع ایراد شورا:

ماده ۲۴- ماده (۱۹۵) به شرح زیر اصلاح شد:

ماده ۱۹۵- چنانچه در هر دوره مجلس، سه بار با رأی اکثریت نمایندگان حاضر سؤالات نمایندگان از هر وزیر وارد تشخیص داده شود، طرح استیضاح وزیر با رعایت اصل هشتاد و نهم (۸۹) قانون اساسی و آیین‌نامه داخلی در دستور کار مجلس قرار خواهد گرفت.

۲. ماده ۲۶- ماده (۱۹۹) به شرح ذیل اصلاح می‌شود:

ماده ۱۹۹- مهلت انجام تحقیق و تفحص شش ماه از تاریخ صدور ابلاغ اعضاء هیئت توسط رئیس مجلس می‌باشد. در صورت ضرورت با درخواست هیئت و تصویب هیئت رئیسه مجلس تا شش ماه دیگر قابل تمدید می‌باشد.

تبصره ۱- در صورتی که جلسه مشترک هیئت تحقیق و تفحص و کمیسیون تخصصی، تخلفات موضوع تحقیق را مهم و مسئول دستگاه یا سازمان را مقصر تشخیص دهد، گزارش نهایی خود را همراه با اعضاء حداقل ده نفر از نمایندگان ارائه می‌دهد. این گزارش به منزله درخواست استیضاح وزیر یا وزیران متخلف می‌باشد.

هیئت رئیسه موظف است در اولین جلسه علنی موضوع استیضاح را اعلام وصول و حداکثر تا مدت ده روز در دستور جلسه علنی قرار دهد؛ در این صورت مخبر کمیسیون حداکثر به مدت نیم ساعت گزارش می‌دهد و سپس طبق مواد مربوط به استیضاح عمل خواهد شد.

تبصره ۲- در صورتی که تعداد متقاضیان تحقیق و تفحص کمتر از حد نصاب طرح استیضاح باشد، سایر نمایندگان می‌توانند به متقاضیان تحقیق و تفحص ملحق شوند تا استیضاح از حد نصاب قانونی برخوردار شود.

مصوبه اصلاحی (نهایی) مورخ ۱۳۸۷/۸/۲۲ مجلس به منظور رفع ایراد شورا:

- پاراگراف اول تبصره (۱) ماده (۱۹۹) به شرح زیر اصلاح شد:

تبصره- در صورتی که جلسه مشترک هیئت تحقیق و تفحص و کمیسیون تخصصی، تخلفات موضوع

قبلی بر ماده (۲۴) موضوع ماده (۱۹۵)، مغایر اصول ۸۹ و ۱۳۵ قانون اساسی شناخته شد. ... ماده (۲۶) موضوع تبصره (۱) ماده (۱۹۹)، از این جهت که گزارش مذکور را به منزله درخواست استیضاح تلقی نمود، مغایر اصول ۸۹ و ۱۳۵ قانون اساسی شناخته شد و همچنین تبصره (۲) این ماده مبنیاً بر اشکال تبصره (۱) باید اصلاح شود.

۲- نظرات شورای نگهبان در خصوص اساسنامه‌های مصوب هیئت وزیران

۳- نظرات تفسیری و مشورتی شورای نگهبان

۳-۱- نظر شماره ۹۳۲۵ مورخ ۱۳۶۲/۵/۱۱ شورای نگهبان در خصوص استفسار رئیس جمهور:

شماره: ۱/۱۵۶۹-م

تاریخ: ۱۳۶۲/۵/۱۰

شورای محترم نگهبان قانون اساسی

بعدالسلام والتحیه، خواهشمند است نظر آن شورای محترم را در این باره که: «کدام مقام باید و می‌تواند استعفای وزیر را بپذیرد» بیان فرمایید.

سیدعلی خامنه‌ای

رئیس جمهوری اسلامی

شماره: ۹۳۲۵

تاریخ: ۱۳۶۲/۵/۱۱

مقام محترم ریاست جمهوری

بعدالسلام والتحیه، عطف به نامه شماره ۱/۱۵۶۹-م مورخ ۱۳۶۲/۵/۱۰، در این موضوع به‌عنوان تفسیر قانون اساسی رأی کافی به‌دست نیامد.

→

تحقیق را مهم و مسئول دستگاه یا سازمان را مقصر تشخیص دهد، طرح استیضاح وزیر مربوطه با رعایت اصل هشتاد و نهم (۸۹) قانون اساسی در دستور کار مجلس قرار خواهد گرفت.
- تبصره (۲) ماده (۱۹۹) حذف شد.

دبیر شورای نگهبان
لطف‌الله صافی

**۳-۲- نظر شماره ۹۳۲۸ مورخ ۱۳۶۲/۵/۱۱ شورای نگهبان در خصوص استفسار
نخست‌وزیر:**

شماره: ۳۲۶۲۷/۶۲/م
تاریخ: ۱۳۶۲/۵/۱۰

شورای محترم نگهبان قانون اساسی
با توجه به آنکه در قانون اساسی جمهوری اسلامی اشاره‌ای به نحوه استعفای
وزیران نشده است و نیز مشخص نیست که کدام مرجع باید این استعفا را بپذیرد،
تمنی است نظر آن شورای محترم در این رابطه اعلام گردد.
لازم به یادآوری است که در گذشته (بعد از انقلاب و در دولت فعلی) پذیرش
استعفا از سوی نخست‌وزیر اعلام می‌شده است.

میرحسین موسوی
نخست‌وزیر

شماره: ۹۳۲۸
تاریخ: ۱۳۶۲/۵/۱۱

جناب آقای نخست‌وزیر
بعدالسلام والتحیه، عطف به نامه شماره ۳۲۶۲۷/۶۲/م مورخ ۱۳۶۲/۵/۱۰، در این
موضوع به‌عنوان تفسیر قانون اساسی رأی کافی به‌دست نیامد.

دبیر شورای نگهبان
لطف‌الله صافی

**۳-۳- نظریه تفسیری شماره ۳۵۸۷ مورخ ۱۳۶۴/۳/۲۸ شورای نگهبان در خصوص
استفسار رئیس مجلس شورای اسلامی:**

شماره: ۱۶۰۴۸/۲۵.د. ه
تاریخ: ۱۳۶۴/۳/۸

شورای محترم نگهبان

به خاطر نزدیک شدن انتخابات ریاست جمهوری و نداشتن سه وزیر در کابینه و ابهام قانون اساسی لازم است که نظر شورا در تفسیر اصول ۱۲۴، ۱۳۵ و ۱۴۱ روشن باشد.

خواهشمند است نظر شورا را در مورد مسائل زیر بیان فرمایید:

۱- با توجه به دو اصل ۱۲۴ و ۱۳۵، آیا پس از انتخاب رئیس جمهور، نخست وزیر و کابینه به اعتبار سابق خود باقی هستند و یا نیاز به معرفی جدید به مجلس و گرفتن رأی تمایل و اعتماد وجود دارد؟

۲- بر فرض نیاز به معرفی جدید، در فرض انتخاب مجدد رئیس جمهور قبلی که خود، نخست وزیر و کابینه را به مجلس آورده نیز چنین نیازی هست یا نه؟

۳- جواز سرپرستی نخست وزیر نسبت به وزارتخانه های فاقد وزیر بر اساس اصل ۱۴۱، احتیاج به تصویب مجلس و موافقت ریاست جمهوری و یا یکی از آن دو دارد و یا ندارد؟

رئیس مجلس شورای اسلامی

اکبر هاشمی رفسنجانی

شماره: ۳۵۸۷

تاریخ: ۱۳۶۴/۳/۲۸

ریاست محترم مجلس شورای اسلامی

عطف به نامه شماره ۱۶۰۴۸/۲۵/د. ه مورخ ۱۳۶۴/۳/۸، موضوع سؤالات در جلسات شورای نگهبان مطرح و مورد بحث و بررسی قرار گرفت و نظر تفسیری شورا (با اکثریت سه چهارم اعضاء) به شرح ذیل اعلام می گردد:

«۱- مستفاد از اصل ۱۲۴ قانون اساسی این است که رئیس جمهور پس از انتخاب موظف است فردی را برای نخست وزیری تعیین و برای کسب رأی تمایل به مجلس معرفی نماید. بنابراین پس از تجدید انتخابات ریاست جمهوری، خواه رئیس جمهور جدیدی انتخاب شده یا همان رئیس جمهور قبلی مجدداً برگزیده شود، می بایست نسبت به تعیین نخست وزیر و معرفی او به مجلس برای کسب رأی تمایل اقدام نماید.

۲- جواز سرپرستی نخست وزیر نسبت به وزارتخانه های فاقد وزیر به موافقت ریاست جمهوری و تصویب مجلس احتیاج دارد. در این خصوص قبلاً هم طی

شماره ۳۱۳۷ مورخ ۱۳۶۳/۱۲/۲۹ در پاسخ مقام محترم ریاست جمهوری^(۱) به همین نحو اعلام نظر شده است.»

دبیر شورای نگهبان
لطف‌الله صافی

۳-۴- نظریه مشورتی شماره ۴۴۵۳ مورخ ۱۳۶۴/۷/۱۷ شورای نگهبان:

شماره: ۱/۴۶۵۴

تاریخ: ۱۳۶۴/۶/۲۰

شورای محترم نگهبان
با سلام

خواهشمند است نظر تفسیری خود را در رابطه با اصل ۱۳۵ قانون اساسی بیان فرمایید: به منظور استمرار امور جاری کشور، آیا در پایان یک دوره ریاست جمهوری و تا تعیین دولت جدید، دولت قبلی ملزم به استعفاء و اخذ حکم سرپرستی موقت از رئیس جمهور است یا اینکه مسئولیت‌های دولتی که دوران آن منقضی شده است، خودبه‌خود به صورت سرپرستی، تا تعیین دولت جدید ادامه می‌یابد؟

سیدعلی خامنه‌ای
رئیس جمهور

۱. نظریه تفسیری شماره ۳۱۳۷ مورخ ۱۳۶۳/۱۲/۲۹ شورای نگهبان در پاسخ به استفساریه شماره ۱/۱۰۵۰۴ مورخ ۱۳۶۳/۱۲/۲۵ رئیس جمهور وقت:

حضرت حجت‌الاسلام والمسلمین جناب آقای خامنه‌ای
ریاست محترم جمهوری اسلامی ایران

عطف به نامه شماره ۱/۱۰۵۰۴ مورخ ۱۳۶۳/۱۲/۲۵، نظر شورای نگهبان به شرح زیر اعلام می‌شود:

«۱- از قانون اساسی راجع به لزوم یا عدم لزوم قبول استعفاء از طرف نخست‌وزیر یا رئیس جمهور مطلبی استفاده نمی‌شود. علی‌هذا ترتیب کار باید طبق قانون عادی معین شود.

۲- در قانون اساسی سرپرستی (تصدی) موقت وزارتخانه‌ها جز برای نخست‌وزیر که آن هم باید با موافقت رئیس جمهور و تأیید مجلس شورای اسلامی انجام شود، پیش‌بینی نشده است و مسئولیت وزارتخانه‌ها فقط با وزراء یا نخست‌وزیر در حال تصدی او می‌باشد.»

دبیر شورای نگهبان
لطف‌الله صافی

شماره: ۴۴۵۳

تاریخ: ۱۳۶۴/۷/۱۷

حضرت حجت الاسلام والمسلمین جناب آقای خامنه‌ای

ریاست محترم جمهوری اسلامی ایران

عطف به نامه شماره ۱/۴۶۵۴ مورخ ۱۳۶۴/۶/۲۰، موضوع سؤال در جلسات شورای نگهبان مورد بحث و بررسی قرار گرفت و نظر مشورتی اکثریت اعضا شورا به شرح زیر اعلام می‌شود:

«پس از پایان دوره ریاست جمهوری در فاصله معرفی نخست‌وزیر جدید و تعیین تکلیف از سوی مجلس شورای اسلامی، دولت سابق مسئولیت اداره امور جاری را عهده‌دار خواهد بود.»

دبیر شورای نگهبان

لطف‌الله صافی

۳-۵- نظریه تفسیری شماره ۱۰۳۶ مورخ ۱۳۷۰/۱/۲۲ شورای نگهبان در خصوص استفسار معاون اول رئیس جمهور:

شماره: ۱۳۷۱۸۲

تاریخ: ۱۳۶۹/۱۲/۱۳

شورای محترم نگهبان

با ابلاغ سلام

همان‌طور که مستحضرنند قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران در اصول هشتاد و نهم و یکصد و سی و دوم و یکصد و سی و پنجم به استیضاح هیئت وزیران و هر یک از وزرا اشارت دارد.

اصل هشتاد و نهم

«۱- نمایندگان مجلس شورای اسلامی می‌توانند در مواردی که لازم می‌دانند هیئت وزیران یا هر یک از وزرا را استیضاح کنند. استیضاح وقتی قابل طرح در مجلس است که با امضای حداقل ده نفر از نمایندگان به مجلس تقدیم شود.

هیئت وزیران یا وزیر مورد استیضاح باید ظرف مدت ده روز پس از طرح آن در مجلس حاضر شود و به آن پاسخ گوید و از مجلس رأی اعتماد بخواهد. در صورت عدم حضور هیئت وزیران یا وزیر برای پاسخ، نمایندگان مزبور درباره استیضاح خود توضیحات لازم را می‌دهند و در صورتی که مجلس مقتضی بداند اعلام رأی عدم اعتماد خواهد کرد.»

اصل یکصد و سی و دوم

«در مدتی که اختیارات و مسئولیت‌های رئیس جمهور بر عهده معاون اول یا فرد دیگری است که به موجب اصل یکصد و سی و یکم منصوب می‌گردد وزرا را نمی‌توان استیضاح کرد یا به آنان رأی عدم اعتماد داد و نیز نمی‌توان برای تجدیدنظر در قانون اساسی و یا امر همه‌پرسی اقدام نمود.»

اصل یکصد و سی و پنجم

«وزرا تا زمانی که عزل نشده‌اند و یا بر اثر استیضاح یا درخواست رأی اعتماد، مجلس به آنها رأی عدم اعتماد نداده است در سِمَت خود باقی می‌مانند...».

قسمت اخیر اصل هشتاد و نهم و اصول یکصد و سی و دوم و یکصد و سی و پنجم تعبیر «رأی عدم اعتماد» مجلس را به کار برده‌اند.

به این نکته هم باید عنایت داشت که متن کنونی اصل یکصد و سی و پنجم کلاً در بازنگری قانون اساسی تدوین و تصویب شده است و از لحاظ تاریخی مؤخر بر اصل هشتاد و نهم است.

با توجه به اصول یاد شده، براساس دستور ریاست محترم جمهوری اسلامی ایران، تقاضا دارد که شورای محترم نگهبان تفسیر خود را از اصول مذکور اعلام فرمایند و معین نمایند که چنانچه هیئت وزیران یا هر یک از وزرا مورد استیضاح واقع شوند، مجلس محترم شورای اسلامی:

الف: باید به آنها رأی عدم اعتماد بدهد، به نحوی که در سه اصل هشتاد و نهم و یکصد و سی و دوم و یکصد و سی و پنجم به صراحت ذکر شده است.

ب: و یا باید رأی اعتماد بدهد، همان‌طور که در اصل هشتاد و هفتم و یکصد و سی و سوم و یکصد و سی و ششم آمده است.

این مطلب از آن جهت مطرح می‌شود که به نظر می‌رسد، قانون اساسی هنگامی تعبیر «رأی اعتماد» را به کار می‌برد که مجلس در صدد است نسبت به هیئت وزیران یا وزیری که رئیس جمهور معرفی کرده است، قبل از شروع کار رسمی آنها، اعلام نظر کند.

حال آنکه تعبیر «رأی عدم اعتماد» وقتی به کار رفته است که منظور از آن اعلام نظر مجلس، پس از استیضاح هیئت وزیران یا وزیر بوده است.

نتیجه یا ثمره بحث نیز در تعداد آرای لازم برای ابقای هیئت وزیران یا وزیر مورد استیضاح و یا کناره‌گیری آنها، پس از استیضاح ظاهر می‌شود، بدین معنی که اگر پس از استیضاح مقرر باشد که به وزیر یا وزیران مورد استیضاح رأی اعتماد داده شود، باید نصف به اضافه یک آرای نمایندگان حاضر در مجلس به نفع وزیر (مثبت) باشد و آرای ممتنع جزء آرای مخالف محسوب گردد.

حال آنکه اگر مقرر باشد که به وزیر یا وزیران مورد استیضاح رأی عدم اعتماد داده شود باید نصف به اضافه یک آرای نمایندگان حاضر در مجلس به ضرر وزیر (منفی) باشد و آرای ممتنع جزء آرای منفی به حساب نیاید.

حسن حبیبی

معاون اول رئیس جمهور

شماره: ۱۰۳۶

تاریخ: ۱۳۷۰/۱/۲۲

جناب آقای دکتر حبیبی

معاون اول محترم ریاست جمهوری

عطف به نامه شماره ۱۳۷۱۸۲ مورخ ۶۹/۱۲/۱۳، موضوع سؤال در جلسه مورخ ۱۳۷۰/۱/۲۱ شورای نگهبان مطرح و مورد بحث و بررسی قرار گرفت. نظر تفسیری اکثریت اعضای شورا به شرح ذیل اعلام می‌گردد:

«با توجه به صراحت اصل ۱۳۵ قانون اساسی مصوب شورای بازنگری قانون اساسی در سال ۱۳۶۸ که ملاک کنار گذاشتن وزرا را در مورد استیضاح، رأی

عدم اعتماد مجلس شورای اسلامی دانسته است و با عنایت به استصحاب اعتماد ابراز شده به وزرا از سوی مجلس در آغاز کار آنها، هیئت وزیران یا وزیر مورد استيضاح هنگامی عزل می‌شود که اکثریت نمایندگان رأی عدم اعتماد بدهند و صرف عدم احراز رأی اعتماد اکثریت، موجب عزل نمی‌گردد.»

قائم‌مقام دبیر شورای نگهبان

حسین مهرپور

۳-۶- نظریه تفسیری شماره ۷۶/۲۱/۱۴۴۴ مورخ ۱۳۷۶/۵/۱۳ شورای نگهبان در خصوص استفسار معاون اول رئیس جمهور:

شماره: ۶۱۸۳۳/۲۰

تاریخ: ۱۳۷۶/۵/۱۱

شورای محترم نگهبان

با ابلاغ سلام، نظر به اینکه از زمان پایان یافتن دوره ریاست جمهوری تا معرفی وزرا به مجلس و اخذ رأی اعتماد، با توجه به سابقه، فاصله چند هفته‌ای وجود دارد و در این مدت، چگونگی تصدی امور وزارتخانه‌ها و اعتبار تصمیمات هیئت وزیران و مقاماتی که به نمایندگی از ریاست جمهوری مسئولیت یافته‌اند محل سؤال است، لطفاً نظر تفسیری آن شورا را نسبت به اصول قانون اساسی در موارد زیر اعلام فرمایند:

۱- آیا وزرا از زمان اختتام دوره ریاست جمهوری تا رأی اعتماد به وزرای جدید

کماکان بر مسئولیت خود باقی می‌مانند؟

۲- در صورتی که وزرای موجود در فاصله مزبور بر مسئولیت باقی باشند، تشکیل

و تصمیم‌گیری هیئت وزیران تحت نظر ریاست جمهوری جدید میسر است یا خیر؟

۳- معاونان رئیس جمهور که به استناد اصل ۱۲۶ قانون اساسی برای اداره امور

برنامه و بودجه و امور اداری و استخدامی منصوب شده‌اند، بعد از پایان دوره ریاست

جمهوری می‌توانند به کار ادامه دهند یا نیاز به حکم جدید دارند؟

۴- کلیه تصمیمات نمایندگان ویژه رئیس جمهور که به استناد اصل ۱۲۷ قانون

اساسی انتخاب شده‌اند در این مدت نافذ است یا صرفاً تصمیماتی که در حکم تصمیم

هیئت وزیران باشد اعتبار خواهد داشت؟

۵- آیا تشکیل کمیسیون‌های متشکل از وزرای موضوع اصل ۱۳۸ قانون اساسی در

فاصله زمانی مزبور مجاز است و تصمیمات ایشان با تأیید ریاست جمهوری جدید، لازم الاجرا است یا خیر؟

معاون اول رئیس جمهور

حسن حبیبی

شماره: ۷۶/۲۱/۱۱۴۴

تاریخ: ۱۳۷۶/۵/۱۳

معاون اول محترم رئیس جمهور

با سلام، نامه شماره ۶۱۸۳۳/۲۰ مورخ ۱۳۷۶/۵/۱۱ در جلسه مورخ ۱۳۷۶/۵/۱۳ شورای نگهبان مطرح و نظر تفسیری شورا بدین شرح اعلام می‌گردد:

«۱- وزرا از زمان اختتام دوره ریاست جمهوری تا رأی اعتماد به وزرای جدید، کماکان بر مسئولیت خود باقی می‌مانند.

۲- وزرای موجود در فاصله مزبور بر مسئولیت باقی هستند و تشکیل و تصمیم‌گیری هیئت وزیران تحت نظر ریاست جمهوری جدید میسر است.

۳- معاونان رئیس جمهور به عنوان معاون به کار خود ادامه می‌دهند، لکن در آن قسمت که مربوط به اداره امور برنامه و بودجه و امور اداری و استخدامی است، اداره کار منوط به نوعی موافقت رئیس جمهور می‌باشد.

۴- کلیه تصمیمات نمایندگان ویژه رئیس جمهور که به استناد اصل ۱۲۷ قانون اساسی انتخاب شده‌اند، در این مدت نافذ نمی‌باشد.

۵- در بند (۵) با تأیید ریاست جمهوری جدید، تصمیمات مذکور، لازم الاجرا است.»

دبیر شورای نگهبان

احمد جنتی

۳-۷- نظریه تفسیری شماره ۸۶/۳۰/۲۴۴۹۸ مورخ ۱۳۸۶/۱۰/۴ شورای نگهبان در خصوص استفسار رئیس مجلس شورای اسلامی:

شماره: ۱۰/۱۰۳۹۶۲/د

تاریخ: ۱۳۸۵/۷/۵

حضرت آیت الله جنتی

دبیر محترم شورای نگهبان

با سلام، با توجه به قسمت اخیر اصل یکصد و سی و پنجم قانون اساسی که مقرر داشته است:

« ... رئیس جمهور می تواند برای وزارتخانه هایی که وزیر ندارند حداکثر برای مدت سه ماه سرپرست تعیین نماید»، نظر تفسیری آن شورا را در مورد این اصل، خصوصاً در موارد ذیل اعلام فرمایند:

۱- آیا رئیس جمهور تنها برای یک بار می تواند برای وزارتخانه ای که وزیر ندارد به مدت سه ماه سرپرست تعیین نماید یا اینکه بیش از یک بار و به دفعات می تواند سرپرست تعیین کند ولی قید سه ماه یک بار رعایت شود؟

۲- چنانچه مدت سرپرستی بیش از سه ماه طول کشید، آیا سرپرست منعزل است یا وظیفه و اختیار و مسئولیت دارد؟

۳- در مدتی که وزارتخانه وزیر یا سرپرست ندارد، مسئولیت وزارتخانه به عهده چه شخصی است؟

۴- مدت زمان سه ماه از زمانی شروع می شود که وزارتخانه وزیر ندارد و یا از زمانی که سرپرست ابلاغ سرپرستی می گیرد؟

۵- چنانچه وزیر توسط رئیس جمهور معرفی شد و به علت عدم رأی اعتماد مجلس شورای اسلامی انتخاب وزیر بیش از سه ماه به درازا کشید، تکلیف چیست؟

۶- اگر رئیس جمهور در مهلت مناسب سرپرست معرفی نکرد، چه وضعیتی دارد؟

غلامعلی حداد عادل

رئیس مجلس شورای اسلامی

شماره: ۸۶/۳۰/۲۴۴۹۸

تاریخ: ۱۳۸۶/۱۰/۴

رئیس محترم مجلس شورای اسلامی

نامه شماره ۱۵۲۰۶۵/۱۰/د مورخ ۱۳۸۵/۱۰/۳^(۱) مبنی بر اظهار نظر تفسیری درباره «قسمت اخیر اصل یکصد و سی و پنجم قانون اساسی» در جلسات شورای نگهبان مورد بحث و بررسی قرار گرفت و نظر شورا به شرح زیر اعلام می‌گردد:

در پاسخ به سؤال اول:

«مطابق اصل ۱۳۵ قانون اساسی تعیین سرپرست برای بیش از یک سه ماه امکان پذیر نمی‌باشد، لیکن در مدت سه ماه مذکور رئیس جمهور می‌تواند به دفعات سرپرست تعیین کند.

- راجع به سایر موارد مطروحه در نامه فوق‌الذکر، شورای نگهبان به نظر تفسیری نرسید.»

احمد جنتی

دبیر شورای نگهبان

۳-۸- نظریه تفسیری شماره ۴۲۳۶۴/۳۰/۹۰ مورخ ۱۳۹۰/۲/۲۹ شورای نگهبان در خصوص استفسار یکی از حقوقدانان شورای نگهبان:

شماره: ۹۰/۳۱/۴۲۳۵۱

تاریخ: ۱۳۹۰/۲/۲۸

۱.

شماره: ۱۵۲۰۶۵/۱۰/د

تاریخ: ۱۳۸۵/۱۰/۳

حضرت آیت‌الله جنتی

دبیر محترم شورای نگهبان

با سلام، پیرو نامه شماره ۱۰۳۹۶۲/۱۰/د مورخ ۸۵/۷/۵ در خصوص اصل یکصد و سی و پنجم قانون اساسی، خواهشمند است نظر تفسیری آن شورای محترم را در خصوص موضوع فوق اعلام فرمایید.

غلامعلی حداد عادل

رئیس مجلس شورای اسلامی

حضرت آیت‌الله جنتی «دامت برکاته»

دبیر محترم شورای نگهبان

با سلام و تحیت

با توجه به ذیل اصل ۱۳۵ قانون اساسی که مقرر داشته است:

«رئیس جمهور می‌تواند برای وزارتخانه‌هایی که وزیر ندارد حداکثر برای مدت

سه ماه سرپرست تعیین نماید.»

آیا رئیس جمهور می‌تواند رأساً تصدی سرپرستی وزارتخانه‌های بدون وزیر را

عهده‌دار شود؟

خواهشمند است در اجرای اصل ۹۸ قانون اساسی نظر تفسیری آن شورا را

اعلام فرمایید.

با تجدید احترام- عباسعلی کدخدائی

حقوقدان شورای نگهبان

شماره: ۹۰/۳۰/۴۲۳۶۴

تاریخ: ۱۳۹۰/۲/۲۹

جناب آقای دکتر کدخدائی

حقوقدان محترم شورای نگهبان

با سلام

بازگشت به نامه شماره ۹۰/۳۱/۴۲۳۵۱ مورخ ۱۳۹۰/۲/۲۸ جنابعالی در خصوص

درخواست تفسیر اصل ۱۳۵ قانون اساسی، موضوع در جلسه شورای نگهبان مورد

بحث و بررسی قرار گرفت که نظر این شورا به شرح ذیل اعلام می‌گردد:

«با توجه به اصول متعدد قانون اساسی و ظهور ذیل اصل ۱۳۵ و سابقه تاریخی

وضع آن، رئیس جمهور نمی‌تواند شخصاً سرپرستی وزارتخانه‌هایی که وزیر ندارند

را برعهده بگیرد.»

احمد جنتی

دبیر شورای نگهبان

۴- نظرات شورای نگهبان در پاسخ به استعلامات اشخاص حقیقی و حقوقی

۵- تذکرات ارشادی و قانونی شورای نگهبان

امام خمینی (ره):

و از شورای محترم نمایان می‌خواهم و توصیه می‌کنم، چه در نسل حاضر و
چه در نسل های آینده که با کمال دقت و قدرت و ظایف اسلامی و ملی خود
را ایفا و تحت تاثیر هیچ قدرتی واقع نشوند و از قوانین مخالف با شرع مطهر و
قانون اساسی بدون هیچ ملاحظه ای جلوگیری نمایند.

(صحیفه امام، ج ۲۱، ص ۴۲۲)

آدرس: تهران، خیابان شهید سپهبد قرنی،
کوچه شهید دهقانی‌نیا (خسرو سابق)، پلاک ۱۲
صندوق پستی: ۱۴۶۳ - ۱۳۱۴۵
تلفکس: ۰۲۱ - ۸۸۳۲۵۰۴۵
info@shora-rc.ir
www.shora-rc.ir